

ÖVERENSKOMMELSE

Vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering

Undertecknade parter antar härmed överenskommelsen 1987-10-22 mellan KFO -LO/PTK om rubricerade.

Överenskommelsen utgör komplement till tidigare träffad 1984-03-08.

KOOPERATIONENS SVENSKA
FÖRHANDLINGSORGANISATION INDUSTRIJTJÄNSTEMANNAFÖRBUNDET

FÖRHANDLINGSPROTOKOLL

Ärende: Vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering

Parter: Kooperationens Förhandlingsorganisation (KFO)
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Privattjänstemannakartellen (PTK)

Tid: 1987-10-22

Närvarande
för KFO: Assar Jonsson

för LO: Sven-Olof Hägglund

för PTK: Bo Ragnar och Bertil Rahm

för KP: Bo Söderberg (vid protokollet)

§ 1 Parterna konstaterar att i förhandlingsprotokoll 1984-03-08 KFO, LO och PTK enades om att ansluta sig till den överenskommelse som träffats mellan SAF, LO och PTK angående vissa frågor rörande pleura-plaques enligt Bilaga 1.

§ 2 KFO, LO och PTK enades om att ansluta sig till den överenskommelse som träffats mellan SAF, LO och PTK 1987-10-22 angående vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering, Bilaga 2.

Vid protokollet:

Bo Söderberg

Justeras:

1987-10-22

FÖRHANDLINGSPROTOKOLL

Ärende Vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering.

Parter Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF)
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Privattjänstemannakartellen (PTK)

Närvarande Karl Erik Önnesjö, ordförande,
för SAF Olof Ljunggren och Lars-Gunnar Albåge, vid protokollet

för LO Stig Malm, Rune Molin och Harry Fjällström

för PTK Björn Bergman, Bertil Blomqvist, Sten Olof Heldt, Lars Hellman,
Bo Henning, Sven Magnusson, Lars Rabenius och Rune Tjernell

1 Sedan lång tid tillbaka har asbest använts inom ett stort antal områden inom arbetslivet. Asbest har använts bl a i konstruktionen för byggnader, fartyg och värmepannor. Användningen av asbest och asbesthaltiga produkter ökade ända fram till i början av 1970-talet. Många arbetstagare har kommit i beröring med asbest. Numera är det förbjudet att använda asbest i arbetslivet om inte särskilt tillstånd har lämnats av arbetarskyddsstyrelsen.

I syfte att utvärdera hälsoeffekterna av asbestexponering uppdrog SAF, LO och PTK 1984 åt TFAs medicinska råd att göra en utredning beträffande eventuella medicinska besvär till följd av asbestexponering.

Sedan utredningen slutförts har parterna med hänsyn till frågans speciella karaktär nu enats om vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering. Åtgärderna består av rekommendationer om medicinska undersökningar och i samband därmed ersättning för vissa kostnader samt en överenskommelse om ideell ersättning i vissa fall. Åtgärderna redovisas nedan.

2 Den 11 juli 1985 beslöt regeringen att uppdra åt socialstyrelsen att i samråd med arbetarskyddsstyrelsen organisera och leda hälsoundersökningar av personer som i sin tidigare anställning har exponerats för asbest. Socialstyrelsen har gett ut föreskrifter och allmänna råd om en sådan medicinsk undersökning - Asbestundersökningen 1986 - 1988 (*SOSFS* 1986:2). Undersökningen genomförs i form av klinisk undersökning inklusive anamnes och eventuell remiss till lungröntgen. Spirometri utförs när misstanke föreligger om nedsättning av lungfunktionen. Undersökningen är kostnadsfri för patienten.

Parterna är överens om att rekommendera berörda arbetstagare att genomgå denna undersökning.

- 3 Parterna är överens om att förstagångsundersökning motsvarande undersökning enligt vad som anges i socialstyrelsens föreskrift *SOSFS* 1986:2 fr o m den 1 juli 1988 skall erbjudas asbestexponerade arbetstagare som inte tidigare har genomgått sådan undersökning.
- 4 Arbetstagare som till följd av asbestexponering har diagnosen pleuraplack äger fortlöpande vart femte år genomgå medicinsk undersökning. Annan asbestexponerad arbetstagare äger genomgå ny medicinsk undersökning efter tid som den undersökande läkaren rekommenderar.
- 5 SAF, LO och PTK rekommenderar förbunden att träffa överenskommelse om att anställd, som efter ikraftträdandedagen för denna uppgörelse genomgår undersökning enligt punkterna 2, 3 och 4 ovan, av sin arbetsgivare erhåller ersättning för förlorad arbetsinkomst och för undersöknings- och rese-kostnader med anledning av undersökningen, vilka inte ersätts från den allmänna försäkringen.

Parterna är överens om att arbetsgivaren efter ansökan hos AMF-trygghetsförsäkring i sin tur skall få ersättning för dessa kostnader.

Arbetstagare som vid undersökningstillfället saknar anställning men som enligt § 28 (efterskyddsregeln) i försäkringsvillkoren för TFA kan äga rätt till ersättning äger hos AMF-trygghetsförsäkring utfå ersättning för undersöknings- och resekostnaderna.

- 6 Utöver vad som för närvarande gäller enligt försäkringsvillkoren för TFA enas parterna om följande regler för ideell ersättning från AMF-trygghetsförsäkring till asbestexponerad arbetstagare.

Arbetstagare, som till följd av asbestexponering har diagnosen pleuraplack och som har en nedsättning av lungfunktionen med mer än 15 procent av det förväntade värdet (mätt i vitalkapacitet), är berättigad till en ideell ersättning uppgående till ett halvt basbelopp enligt lagen om allmän försäkring vid den tidpunkt när beslut om ersättning fattas.

Ersättning kan även utges till den vars anställning upphört om han i arbetet varit utsatt för inverkan av asbest i företag som tillhör eller tillhört den del av arbetsmarknaden som omfattas av AMF-försäkringar. För att vara berättigad till ersättning skall nedsättningen dock ha visat sig innan den försäkrade har uppnått 65 års ålder.

Arbetstagare som erhållit ersättning enligt uppgörelsen den 20 februari 1984 mellan parterna äger inte utfå ideell ersättning enligt dessa nu överenskomna regler.

- 7 I § 28 (efterskyddsregeln) i försäkringsvillkoren för TFA anges bl a att "arbetsjukdomen skall vidare ha visat sig innan den skadade har uppnått 65 års ålder". Parterna är överens om att beträffande fall av cancer som orsakats av asbestexponering i arbetet denna åldersregel i stället skall vara 70 år.

- 8 Parterna är överens om att ideell ersättning, som kan komma att utges enligt försäkringsvillkoren för TFA till följd av arbetssjukdom orsakad av asbest, skall reduceras med ideell ersättning som utgetts enligt överenskommelsen den 20 februari 1984 eller enligt denna överenskommelse.
- 9 Enligt § 2 i de den 20 februari 1984 överenskomna bestämmelserna om särskild ersättning för pleuraplack utges ersättning för fall som yppats efter den 31 januari 1974 men före den dag då den särskilda arbetsgruppen framlade sin utredning, dvs senast den 5 juni 1985.
- Parterna enas nu om att yppande som medför ersättning enligt angivna bestämmelser skall anses föreligga även om pleuraplack konstaterats vid lungröntgenundersökning efter den 5 juni 1985, om den anställde av läkare senast den 5 juni 1985 remitterats till undersökningen.
- 10 Parterna är överens om att snarast låta utarbета en informationsskrift rörande hälsorisker till följd av asbestexponering samt beträffande de villkor för hälsoundersökningar och ideell ersättning som parterna kommit överens om genom detta förhandlingsprotokoll.
- 11 Parterna är överens om att uppdra åt AMF trygghetsförsäkring att utarbета ett förslag till tabell med normalvärden för vitalkapacitet. Tabellen skall fastställas av parterna.
- 12 Denna överenskommelse gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid. Den kan dock ej sägas upp att upphöra före den 1 januari 1989.
- 13 Till att jämte ordföranden justera detta protokoll utses herrar Olof Ljunggren, Harry Fjällström och Sten Olof Heldt.

FÖRHANDLINGSPROTOKOLL

1984-03-08

Ärende: Vissa frågor rörande pleura-plaques

Parter: Kooperationens Förhandlingsorganisation (KFO)
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Privattjänstemannakartellen (PTK)

Närvarande
för KFO: Berndt Brandt och Assar Jonsson
för LO: Sven-Olof Hägglund
för PTK: Kjell-Ake Persson
för KP: Bo Söderberg (vid protokollet)

§ 1 KFO, LO och PTK enades om att ansluta sig till den överenskommelse som träffats mellan SAF, LO och PTK angående vissa frågor rörande pleura-plaques enligt Bilaga A.

Vid protokollet:

Bo Söderberg

FÖRHANDLINGSPROTOKOLL

1984-02-20

Stockholm

Ärende	Vissa frågor rörande pleura-plaques
Parter	Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) Landsorganisationen i Sverige (LO) Privattjänstemannakartellen (PTK)
Närvarande för SAF	Curt Nicolin (ordförande), Olof Ljunggren och Lars-Gunnar Albåge, vid protokollet
för LO	Stig Malm, Rune Molin och Harry Fjällström
för PTK	Bertil Blomqvist, Sten Olof Heldt, Lars Hellman, Bo Henning, Sven Magnusson, Lars Rabenius, Ingvar Seregard, Sune Tidefelt och Rune Tjernell

§ 1 Parterna är överens om att uppdra åt en särskild medicinsk arbetsgrupp att utreda de medicinska och diagnostiska förutsättningarna för att en arbetstagare som i arbetet utsatts för inverkan av asbest skall anses ha ådragit sig medicinska besvär till följd härav. Arbetsgruppens utredning skall vara klar senast den 1 januari 1985.

§ 2 Parterna konstaterar följande. Många arbetstagare som i arbetet utsatts för inverkan av asbest har redan nu undersökts och åsatts diagnosen pleura-plaques. Dessa arbetstagare är som regel inte berättigade till ersättning enligt försäkringsvillkoren för TFY/TFA.

Parterna enas nu om att viss ersättning från AMF trygghetsförsäkring kan utges till arbetstagare som ådragit sig pleura-plaques även om de inte är berättigade till ersättning enligt försäkringsvillkoren för TFY/TFA. Att ånyo låta läkarundersöka dessa arbetstagare för att fastställa omfattningen av eventuella medicinska besvär skulle emellertid avsevärd omfattning belasta landets sjukvårdsresurser. Parterna är därför överens om att ersättning kan utges i fall där pleura-plaques till följd av inverkan av asbest i arbetet har visat sig hos arbetstagare som då var anställd i företag med försäkringsavtal om TFY/TFA. Pleura-plaques skall dock ha visat sig efter den 31 januari 1974 men före den dag då vannämnda arbetsgrupp framlägger sin utredning.

Parterna är vidare överens om att ersättning även kan utges till den vars anställning upphört när pleura-plaques visade sig, om han efter den 31 januari 1974 i arbetet varit utsatt för inverkan av asbest i företag som då

hade gällande försäkringsavtal om TFY/TFA. För att vara berättigad till ersättning skall pleura-plaques dock ha visat sig före den dag då den ovan nämnda arbetsgruppen framlägger sin utredning och innan den skadade har uppnått 65 års ålder.

Parterna är överens om att ideell ersättning p g a pleura-plaques enligt denna paragraf skall utges med 10 000 kr. Ersättning kan endast utges under tid när avtal om TFA mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer är i kraft.

Parterna är överens om att de i § 2 angivna bestämmelserna ej skall vara prejudicerande.

- 4 Denna överenskommelse gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid. Den kan dock ej uppsägas att upphöra före den 1 januari 1985.
- 5 Till att jämte ordföranden justera detta protokoll utses herrar Fjällström och Seregard.

FÖRHANDLINGSPROTOKOLL

Ärende: Fastställande av tabell med normalvärden för vitalkapacitet

Parter: Kooperationens Förhandlingsorganisation (KFO)
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Privattjänstemannakartellen (PTK)

Tid: 1988-03-25

Närvarande
för KFO: Asssar Jonsson

för LO: Sven-Olof Hägglund

för PTK: Bo Ragnar och Bertil Rahm

för KP:

Vid protokollet: Bo Söderberg (vid protokollet)

§ 1 Parterna konstaterar att i förhandlingsprotokoll 1984-03-08 KFO, LO och PTK enades om att ansluta sig till den överenskommelse som träffats mellan SAF, LO och PTK angående vissa frågor rörande pleura-plaques enligt Bilaga 1, samt anslutit sig till den överenskommelse som träffats mellan SAF, LO och PTK 1987-10-22 angående vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering, Bilaga 2.

§ 2 KFO, LO och PTK enades om att ansluta sig till den överenskommelse som träffats mellan SAF, LO och PTK 1988-02-16 angående fastställande av tabell med normalvärden för vitalkapacitet, Bilaga 3.

1988-02-16

FÖRHANDLINGSPROTOKOLL

Ärende: Fastställande av tabell med normalvärden för vitalkapacitet

Parter: Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF)
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Privattjänstemannakartellen (PTK)

Närvarande:
för SAF Olof Ljunggren, ordförande, Lars-Gunnar Albåge och
Alf Eckerhall, vid protokollet

för LO Stig Malm, Rune Molin och Harry Fjällström

för PTK Björn Bergman, Bertil Blomqvist, Sten Olof Heldt, Lars Hellman,
Bo Henning, Sven Magnusson, Lars Rabenius och Rune Tjernell

1 Den 22 oktober 1987 kom parterna överens om vissa särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering. Härvid uppdrogs åt AMF-trygghetsförsäkring att utarbeta ett förslag till tabell med normalvärden för vitalkapacitet. AMF-trygghetsförsäkring har nu efter hörande av TFAs medicinska råd framlagt ett sådant förslag till underlag för bedömning av lungfunktion

2 Parterna fastställer att bedömning enligt punkt 6 i överenskommelsen den 22 oktober 1987 av lungfunktionsnedsättning skall göras enligt följande.

Den undersöktes uppmätta vitalkapacitet i liter skall ställas i relation till det förväntade värdet av vitalkapaciteten i liter (BTPS). Detta räknas ut genom att man sätter in individens ålder och längd i meter i nedanstående ekvationer.

Män:

$$VC = 5,24 \times \text{längd} - 0,022 \times \text{ålder} - 3,06$$

Kvinnor:

$$VC = 4,40 \times \text{längd} - 0,024 \times \text{ålder} - 2,56$$

Den uppmätta vitalkapaciteten uttrycks i procent av den förväntade vitalkapaciteten.

Referens: Berglund E, Birath G, Grimby G, Kjellmer I, Sandqvist L, Söderholm B: Spirometric studies in normal subjects. I. Forced exspiograms in subjects between 7 and 70 years of age. Acta Med Scand 1963;173:185-192.

3

Att jämte ordföranden justera detta protokoll utses Harry Fjällström och Sten Olof Heldt.